

Әкімшілік аумақтың (ауданның, қаланың, облыстың) экологиялық мәселелері: жай-күйі, міндеттері, мәселелері

Кирилл Владимирович Осин

"Эко-Маңғыстау" ҮЕҰ директоры,

Ақтау қалалық мәслихатының депутаты

Халықаралық құқық контекстіндегі ҚР нормативтік-құқықтық актілері

- **1. Қазақстан Республикасының Конституциясы**

Негізгі Заңның 31-бабының 1-тармағында: «Мемлекет адам өмірі мен денсаулығына қолайлы қоршаған ортаны қорғауды мақсат етеді» делінген.

- **2. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі (2021 жылғы 9 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ) - қоршаған ортаны қорғау, тұрақты даму және табиғатты ұтымды пайдалану мәселелерін реттейтін Негізгі Заң.**

Халықаралық құқық контекстіндегі ҚР нормативтік-құқықтық актілері

1. Париж келісімі (2015)
2. Орхус конвенциясы (1998)
3. БҰҰ-ның климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясы (1992)
4. Биологиялық әртүрлілік туралы Конвенция (1992)
5. Базель конвенциясы (1989)
6. Орнықты органикалық ластаушы заттар туралы Стокгольм конвенциясы (2001)
7. ЮНЕСКО-ның дүниежүзілік мәдени және табиғи мұраны қорғау жөніндегі Конвенциясы (1972)
8. Құрып кету қаупі төнген жабайы фауна мен флора түрлерінің халықаралық саудасы туралы Конвенция (CITES, 1973)
9. Киото хаттамасы (1997)
10. Шөлейттенуге қарсы күрес жөніндегі Конвенция (1994)

Қазақстан Республикасы өңірлеріндегі мәселелер

- Ауаның ластануы
- Ірі қалалардағы өнеркәсіптік шығарындылар
- Көлік шығарындылары және көмір электр станциялары.
- Су ресурстарының ластануы
- Өнеркәсіптік қалдықтарды өзендерге төгу.
- Ағынды суларды жеткіліксіз тазарту.
- Шөлейттену және жердің деградациясы
- Ауылдық және қалалық жерлерде қалдықтарды кәдеге жарату және қайта өңдеу мәселелері.
- Рұқсат етілмеген қоқыс орындары.
- Биоәртүрліліктің жоғалуы
- Табиғи экожүйелердің жоғалуы және браконьерлік

Жергілікті деңгейдегі мәселелерді шешудің сәтті кейстері

- **1. Маңғыстау облысы**
- Мәселе: қатты тұрмыстық қалдықтарды қайта өңдеу үшін инфрақұрылымның жеткіліксіздігі және Каспий теңізі жағалауының ластануы.
- **Кейс:** "ЭкоМаңғыстау" ҰЕҰ жобасы "Эко Маңғыстау" үкіметтік емес мекемесі Каспий қоқыстарын бөлек жинау, қалдықтарды қайта өңдеу және су ресурстарын қорғау бойынша экологиялық бастамаларды көтеріп, айналысады. Табысты жобалардың бірі - жағалау аймақтарында қоқыстарды бөлек жинауға арналған контейнерлер желісін құру, сондай-ақ Каспий теңізінің жағалауын тазарту бойынша тұрақты эко-акциялар өткізу. Табыстың маңызды факторы - жергілікті тұрғындар мен еріктілердің қатысуы, сондай-ақ белсенді ақпараттық науқан.
- **Міндеттері**
- Қалдықтарды бөлек жинау жүйесін дамыту.
- Каспий жағалауы мен суларының ластануын азайту.
- Экологиялық жауаптылықтың маңыздылығы туралы халыққа білім беру.
- **Мәселелер:**
- Қаржыландырудың жеткіліксіздігі және бизнестің жобаларға қатысу деңгейінің төмендігі.
- Қуаттың жетіспеушілігінен қалдықтарды қайта өңдеу және кәдеге жарату шектеулі.

Жергілікті деңгейдегі мәселелерді шешудің сәтті кейстері

- **2. Батыс Қазақстан облысы**
- **Мәселе:** Ауыл шаруашылығы жерлерінің деградациясы және су айдындарының ластануы.
- **Кейс: Жайылымдар мен су айдындарын қалпына келтіру жобасы.** Өңірде тозған жайылымдарды қалпына келтіру және су ресурстарын басқаруды жақсарту жөніндегі жоба іске асырылды. Жоба шеңберінде жайылымдардағы өсімдіктерді қалпына келтіру, суару жүйелерін жақсарту, сондай-ақ ауыл шаруашылығын жүргізудің тұрақты әдістерін пайдалану жөніндегі іс-шаралар кешені іске асырылды.
- **Міндеттері:**
- Топырақ құнарлылығын қалпына келтіру.
- Су ресурстарын басқаруды жақсарту және су айдындарын қалпына келтіру.
- **Мәселелер:**
- Фермерлер арасында тұрақты ауылшаруашылық тәжірибелерін енгізудегі қиындықтар.

Жергілікті деңгейдегі мәселелерді шешудің сәтті кейстері

- **3. Атырау облысы**
- **Мәселе:** Мұнай-газ өнеркәсібі қызметінің нәтижесінде Жайық өзені мен Каспий теңізінің су ресурстарының ластануы.
- **Кейс: Су сапасын жақсарту және мұнай-газ компанияларының қалдықтарын басқару жөніндегі жоба** Атырау облысы Орал өзені мен Каспийдің ластануына байланысты елеулі экологиялық проблемаларға тап болды. Бұған жауап ретінде ағынды суларды тазарту және қалдықтарды кәдеге жарату жүйелерін жаңғырту бойынша жобалар іске асырылуда. Суды тазарту және су айдындарының сапасын бақылау жүйелері енгізілді, бұл аймақтағы экологиялық жағдайды жақсартуға көмектеседі.
- **Міндеттері:**
- Мұнай өнімдері және өнеркәсіптік қалдықтармен судың ластануын азайту.
- Мұнай-газ кәсіпорындары үшін экологиялық стандарттарды енгізу.
- **Мәселелер:**
- Тазарту құрылыстарын жаңғыртудың жоғары құны.
- Су айдындарының жай-күйін үнемі бақылау қажеттілігі.

Мәслихат депутаттарының рөлі:

Мәслихат депутаттары жергілікті деңгейде экологиялық бастамаларды қолдау мен дамытуда маңызды рөл атқарады:

- Қоршаған ортаны жақсартуға бағытталған жергілікті экологиялық бағдарламалар мен жобаларды бастау.
- Көгалдандыру, су айдындарын тазарту немесе қалдықтарды кәдеге жарату жобалары сияқты экологиялық бастамаларға қаражат жұмсалатын экологиялық бағдарламаларға бюджетті қабылдау.
- Өңірлерде экологиялық стандарттардың сақталуын бақылау және экологиялық қауіпсіздік мәселелері бойынша қоғамдық тыңдалымдарға, қоғамдық және партиялық бақылауға қатысу. Депутаттар тексерулер ұйымдастыруға, орындалғаны туралы есептер алуға, сондай-ақ бұзушылықтар анықталған жағдайда, түзетулер енгізе алады.
- Білім беру мекемелерімен және ҮЕҰ-мен өзара іс-әрекет ету арқылы халықтың экологиялық санасын арттыруға арналған білім беру бастамалары.
- Қоғамдық ұйымдармен өзара іс-әрекет: мәслихат депутаттары көбінесе экологиялық ҮЕҰ және басқа да қоғамдық ұйымдармен тығыз байланыста жұмыс істейді. Олар осы ұйымдардың бастамаларын қолдай алады, оларға өз идеяларын білдіру үшін платформа бере алады және оларды шешім қабылдау процесіне тарта алады.

Сұрақ жауап

ВОПРОС?

ОТВЕТ!

